

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1

DOM
 2019-11-11
 Meddelad i Malmö

Mål nr
 1655-19

KONKURRENSVERKET	
2019-11-11	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Berendsen Textil Service AB, 556022-4171

Ombud: advokaten Elisabeth Hallström och advokaten Nicklas Hansson
 MAQS Advokatbyrå i Malmö KB
 Box 226
 201 22 Malmö

MOTPART

Malmö kommun
 205 80 Malmö

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Berendsen Textil Service AB:s ansökan om ingripande enligt LOU och förordnar att Malmö stads upphandling ”Cirkulationstvätt arbetskläder, HVO – 2018 – 917” ska göras om.

Dok.Id 510634

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00

E-post: kansli1.fma@dom.se

www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
 måndag–fredag
 08:00–16:00

BAKGRUND

Malmö stad genomför en upphandling av Cirkulationstvätt av arbetskläder HVO-2018-917. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om öppet förfarande i LOU. Enligt tilldelningsbeslut den 31 januari 2019 ska kontrakt tilldelas Textilia Tvätt & Textilservice AB.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Berendsen Textil Service AB (Berendsen) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om. Som grund för sin talan har bolaget anfört följande.

Det upphandlande avtalet gäller för tre år, med en möjlighet att förlänga avtalstiden med tre år, dvs. total avtalstid kan uppgå till sex år. Eftersom det aktuella avtalet är ett ramavtal krävs särskilda skäl för att avtalet ska få löpa under längre tid än fyra år. Särskilda skäl för att överstiga en avtalstid om fyra år saknas och upphandlingen är därmed i strid med LOU.

Avtalet är att anse som ett ramavtal

Det följer av praxis att överviktsprincipen ska tillämpas på frågan om avtal är att klassificera som ramavtal. Avtal där prestationen inte är bestämd på förhand och den upphandlande myndigheten inte åtar sig att köpa viss volym är ramavtal. Att i upphandlingen inte garantera någon volym alls innebär avtalsrättsligt att en leverantör inte kan tillförsäkra sig att leverera ett enda plagg och avtalsrättsligt är därmed inte heller uppdraget garanterat. Att det är fråga om ett ”totalåtagande” saknar då betydelse – om Malmö stad inte avropar några hyrda plagg finns inga plagg att tvätta och köra ut.

Berendsen ifrågasätter inte att Malmö stad har ett faktiskt behov av den upphandlande tjänsten. Huruvida Malmö stad avser att genomföra uppdraget eller inte och hur mycket Malmö stad är i behov av den upphandlande tjänsten saknar dock betydelse i fråga om avtalets klassificering.

I enlighet med praxis ska den garanterade delen sättas i relation till beställningsdelen. Eftersom inga volymer garanteras utgör beställningsdelen upphandlingens värde, dvs. 45 miljoner kronor. Teoretiskt sätt är den garanterade delen 0 kr. Berendsen är medvetet om att det i praktiken kommer att avropas viss mängd från ramavtalet men det förhållandet tillmäts dock ingen betydelse vid klassificeringen av avtalet. Berendsen instämmer i att friskrivningar avseende volym är vanligt och förstår poängen med det utifrån upphandlande myndigheters perspektiv. Det står en myndighet fritt att friskriva sig avseende volymer men får då också acceptera de regler som gäller för ramavtal. Berendsen anser att Malmö stad hade kunnat garantera en större volym. På så sätt hade också avtalet kunnat klassificeras annorlunda. Att volymer garanteras är inte något som har kunnat läsas ut ur förfrågningsunderlaget och om Malmö stad gör gällande att volymer garanteras utgör förhållandet en brist i öppenhet i upphandlingsdokumentet.

Såvitt anser själva anskaffningen kan konstateras att Malmö kommun, genom att ingå det av upphandlingen efterföljande kontraktet, inte anskaffar ett enda plagg eller tjänst. Malmö stad upphandlar ett ramavtal avseende framtida hyra och service av textilier, enligt vilken leverantören – efter beställningar – tillhandahåller plaggen och utför service. Textilstocken kommer att ägas av leverantören såväl under avtalstiden som därefter och plaggen utgör därmed en investering för leverantören, vilken krävs för att kunna tillhandahålla den upphandlande tjänsten.

Vidare är det först efter implementeringsfasen som Malmö stad enligt punkt 1.4.7.1 i förfrågningsunderlaget beställer tjänsten, dvs. avropar hyrda plagg i den omfattning som Malmö stad önskar. Skulle avrop av hyrda plagg vara att anse som en anskaffning är det i vart fall fråga om en framtida anskaffning.

Därtill ska enligt samma punkt i förfrågningsunderlaget behovet av antal leveranser per vecka, sortering och paketering samt antal kollin som ska till respektive sektion uppdateras under implementeringsprocessen. Vidare kan leveransfrekvensen justeras under avtalstiden, verksamheter flytta, nya kan starta, antal medarbetare kan öka eller minska etc. (punkt 1.4.3 i förfrågningsunderlaget) och nya storlekar ska kunna avropas under avtalstiden (1.4.11), likaså gravidplagg.

Föreligger det särskilda skäl för längre avtalstid än fyra år?

De särskilda skälen för en längre ramavtalstid än fyra år ska vara hänförliga till den upphandlande tjänsten och inte till leverantörens kapacitet. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att det finns särskilda skäl för längre avtalstid än fyra år. Det finns inga bestämmelser som kräver att ett ramavtal måste vara fyra år, utan ett ramavtal kan t.ex. vara tre år, vilket i aktuellt fall hade motsvarat plaggens livslängd. Det finns också flera andra lösningar som innebär att Malmö stad inte behöver destruera hela textilstocken när avtalstiden löper ut. Det saknas således skäl för en längre avtalstid än fyra år.

Utvärderingsmodellen strider mot LOU

Den i upphandlingen använda utvärderingsmodellen är utformad på så sätt att plagg för gravida och plagg för män, som motsvarar cirka 2,6 procent re-

spektive 7 procent av Malmö stads förväntade inköp, får lika stor vikt i utvärderingen som plagg för icke gravida kvinnor, som motsvarar 90,4 procent av Malmö stads förväntade inköp. Utvärderingsmodellen utser därmed inte det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Skada

Berendsen lider skada, eftersom det långa ramavtalet begränsar konkurrensen och förhindrar Berendsen att konkurrera om kontrakt under den oskäligt långa avtalstiden. Felet är hänförligt till det konkurrensuppsökande skedet och kan inte läkas genom rättelse varför upphandlingen ska göras om.

Malmö stad anser att ansökan om överprövning ska avslås och har anfört i huvudsak följande.

Avtalet är inte ett ramavtal

Upphandlingen avser ett avtal avseende totalansvar för hela tvätt- och textiltförsörjningssystemet för hyrda arbetskläder.

Endast den omständighet att det i förfrågningsunderlaget står att myndigheten inte garanterar några volymer medför inte att avtalet utgör ett ramavtal. Skrivningen måste läsas i sin kontext. Staden har uttryckligen angett under vilka förhållanden som volymen kan komma att ändras, exempelvis verksamhetsförändringar och vid semestrar. Att volymer inte kan garanteras tar således inte sikte på att uppdraget inte kan garanteras utan på att upphandlingsföremålet är beroende av hur många och vilka som utgör Malmö stads medarbetare. Justeringen sker således inte på daglig basis utan vid vissa särskilda förhållanden. Av förfrågningsunderlaget följer att om Malmö stad avbeställer plagg, dvs. minskar textilstocken, har leverantören rätt att

debitera Malmö stad för dess plagg med avdrag för antalet veckor som plagget varit i bruk. Leverantören är således garanterad ersättning för uppdraget även om Malmö stads behov skulle minska.

Bedömningen av huruvida ett avtal är att betrakta som ett ramavtal eller ett vanligt upphandlingskontrakt ska således ske utifrån en samlad bedömning av hela avtalet med särskilt beaktande av bland annat anskaffning, angivande av volym/kvantitet och tidpunkt. Friskrivningen av volym utgör ett sedvanligt leverantörsvillkor som medför flexibilitet att kunna anpassa leveranser utifrån verkligt behov baserat på nyanställningar, semestrar osv.

En upphandling av ett ramavtal förutsätter att upphandlingen avser eventuella framtida anskaffningar under given tidsperiod. Förfrågningsunderlaget anger tydligt att det rör sig om en faktisk anskaffning. Det finns inga frågetecken kring huruvida Malmö stad kommer att "beställa" uppdraget eller inte. Uppdraget ska och måste genomföras, eftersom det är en förutsättning för att medarbetarna ska kunna utföra sitt arbete. Förfrågningsunderlaget ger inte heller stöd för antagandet att någon annan än tilldelad leverantör kan komma att utföra uppdraget eller att uppdraget kan utebli. Tilldelad leverantör är alltså garanterad att få utföra uppdraget under löptiden genom undertecknande av avtalet.

Av förfrågningsunderlaget följer att löptiden ska inledas med en implementeringstid. Även detta talar för att upphandlingen omfattar en faktisk anskaffning då detta hade varit onödigt om leverans först skulle se efter avrop.

Förfrågningsunderlaget och dess kontraktsvillkor innehåller inte några bestämmelser om framtida tilldelningar eller hur de ska gå till. Det görs överhuvudtaget inte några successiva avrop utan avtalet som ingås efter tilldelning utgör en fullständig och uttömmande reglering av leverantörens upp-

drag. Omfattningen på uppdraget (storlek på textilstock, ersättning, leveransdagar etc.) är i allt väsentligt reglerad genom avtalsvillkor. Det kontrakt som Malmö stad upphandlar är avsett att genomföras direkt utan behov av ytterligare beställningar. Tidpunkten för leveransfrekvens och hur leverans ska ske beskrivs på flera olika ställen i förfrågningsunderlaget. I syfte att säkerställa snabb, säkert och kvalitativ leverans har Malmö stad kravställt att leverantören ska ge in en implementeringsplan. Tidpunkt för leverans ska bestämmas under implementeringstiden. Implementeringstiden är enligt punkt 1.2.6 i förfrågningsunderlaget avgörande av när leverans av arbetskläder kan börja ske. Malmö stad har därutöver uttryckligen angett att leverans ska börja ske så fort som möjligt. Därutöver anges i förfrågningsunderlaget att leverans ska ske med en frekvens som leder till att Malmö stad genom intern distribution ska kunna leverera plagg en alternativt två gånger per vecka till respektive verksamhet. Att leverans sker med denna frekvens är dessutom nödvändigt mot bakgrund av att varje berörd medarbetare måste kunna byta överdel och nederdel en gång per arbetspass. Leveranserna ska ske på fasta leveransdagar (punkt 1.4.13 i förfrågningsunderlaget) och sker fortlöpande enligt det fastställda leveransschemat. Ovan tyder även på att det rör sig om en faktisk anskaffning. Leveranserna kommer inte att föregås av avrop utan leveranserna kommer att ske i enlighet med upprättat leveransschema.

Förfrågningsunderlaget reglerar tydligt när och hur leveranserna ska utföras och det krävs ingen ytterligare åtgärd i form av beställning eller avrop från Malmö stad för att tjänsten ska utföras.

En upphandling av ett ramavtal kännetecknas av att upphandlingen som utgångspunkt inte innehåller några fastställda volymer. Förfrågningsunderlaget klargör volymen av Malmö stads behov så långt det är möjligt med hänsyn till föremålet för upphandlingen. Av upphandlingsdokumentet framgår att det är 70 070 plagg som kommer att vara i cirkulation.

Vid en samlad bedömning konstateras att upphandlingen till absolut största del kännetecknas av värden typiska för ett vanligt avtal.

Det föreligger godtagbara skäl för den långa avtalstiden

För det fall domstolen anser att upphandlingen avser ett ramavtal menar Malmö stad att det finns särskilda skäl till varför ramavtalets löptid ska vara längre än fyra år.

Upphandlingen avser ett totalåtagande för hela tvätt- och textilförsörjningssystemet för hyra av arbetskläder inom förvaltningen. För genomförandet av aktuellt uppdrag krävs stora investeringar i form av inköp av dyra maskiner m.m. En kortare avtalstid skulle av ekonomiska skäl försvåra för nya och mindre aktörer att delta i upphandlingen.

Avtalstiden är satt med beaktande av avskrivningstiden på den aktuella typen av arbetskläder, nämligen tre år. En avtalstid om fyra år skulle leda till att arbetsplagg, trots att de är i användbart skick måste destrueras vid avtalstidens slut eftersom arbetsplaggen är försedda med logga och därmed inte kan återanvändas av leverantören i ett avtal med annan uppdragsgivare. En sådan lösning är ur hållbarhetsperspektiv direkt förkastligt och i strid med upphandlingens hållbarhetstänk.

Utvärderingsmodellen strider inte mot LOU

Staden har i framtagandet av sin utvärderingsmodell särskilt värdesatt kvaliteten på de arbetsplagg som hyrs oavsett om det är arbetsplagg avsedda för kvinnor, män eller gravida. Att differentiera viktningen utifrån volym när det gäller kvalitativa värden betyder att kvaliteten för ett visst föremål värderas högre utifrån att den upphandlande myndigheten använder mer/fler av det föremålet. I det nu aktuella fallet hade en sådan tillämpning medfört att

Malmö stad hade accepterat sämre kvalitet på arbetsplaggen avsedda för gravida kvinnor eller män än vad som hade accepterats för kvinnor enbart på den grunden att det är flest kvinnor som använder arbetsplaggen. Utvärderingsmodellen strider inte mot LOU.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

En upphandlande myndighet ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 20 kap. 4 och 6 §§ LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet brutit mot någon bestämmelse i lagen, och på talan av leverantör, som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan en rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Vid överprövning enligt LOU gäller att förvaltningsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp. En förutsättning för att en ansökan om ingripande mot en upphandling ska kunna vinna bifall är vidare att sökanden visar att denne har lidit eller riskerat att lida skada av den påtalade bristen i upphandlingen (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2013 ref. 53).

Strider utvärderingsmodellen mot LOU?

Berendsen gör gällande att den använda utvärderingsmodellen är utformad på sätt som inte utser det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet eftersom plagg för gravida och män får lika stor vikt i utvärderingen som plagg för icke gravida kvinnor. Malmö stad har förklarat att utvärderingsmodellen särskilt har värdesatt kvaliteten på arbetsplaggen oavsett vem plagget är avsett för. Förvaltningsrätten finner inte att det har framkommit omständigheter som visar att den nu använda utvärderingsmodellen strider mot någon av de grundläggande principerna som föranleder ingripande enligt LOU.

Är avtalet ett ramavtal?

Med ett ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren i kontakt som senare ska tilldelas under given tidsperiod (1 kap. 20 § LOU).

I förarbetena till den tidigare lagstiftningen (prop. 2006/07:128 s. 160) anges bl.a. följande om begreppet ramavtal. En förutsättning för att ett offentligt kontrakt ska föreligga är att parterna är ömsesidigt förpliktade; den upphandlade myndigheten åtar sig att anskaffa en viss prestation mot en viss ersättning från sin medkontrahent och medkontrahenten (leverantören) åtar sig att tillhandahålla prestationen. Definitionen av begreppet ramavtal innehåller däremot inte något krav på ömsesidig bundenhet. I enlighet med det nu anförda synes ramavtal kunna vara av tre slag. Ett slag av ramavtal som innehåller samtliga villkor för senare anskaffning på grundval av ramavtalet och som är ömsesidigt förpliktande för parterna i avtalet och som alltså kan betraktas som ett upphandlingskontrakt (bindande ramavtal). Ett annat är ramavtal som innehåller samtliga villkor för senare tilldelning av enskilda

kontrakt med som inte ömsesidigt förpliktande för parterna i avtalet (ej bindande ramavtal). Ett ytterligare slag är ramavtal som inte innehåller samtliga villkor för senare tilldelning av enskilda kontrakt.

I förarbetena till nuvarande lagstiftning (prop. 2015/16:195 s. 515) anges följande. Frågan om parternas ömsesidiga förpliktelser regleras i det enskilda ramavtalet. Sådana villkor kan t.ex. avse en skyldighet att använda ramavtalet vid framtida behov. Det kan också tänkas gå längre och garantera viss avropsmängd. Villkor av nämnda slag kan givetvis innebära skyldigheter på avtalsrättslig grund. Det är dock svårt att närmare ange var gränsen i dessa fall går mellan vad som är att beteckna som ramavtal respektive kontrakt i direktivets mening. Det får ytterst bero på omständigheterna i det enskilda fallet hur ett dokument kategoriseras upphandlingsrättsligt.

Huruvida det i vissa särskilda fall har varit fråga om ett kontrakt eller ett ramavtal har varit föremål för bedömning i bl.a. Kammarrätten i Göteborgs dom den 25 februari 2019 i mål nr 4551-18, Kammarrätten i Jönköpings dom den 5 juni 2014 i mål nr 1871-13 samt Kammarrätten i Göteborgs dom den 22 juli 2013 i mål nr 3124—3127-13.

Förvaltningsrätten kan, utifrån relevanta förarbetsuttalanden och praxis, konstatera att det är svårt att närmare ange var gränsen går mellan vad som är att beteckna som ramavtal respektive kontrakt samt att bedömningen ytterst beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Vid den nu aktuella överprövningen krävs ett fastställande av om det är fråga om det ena eller det andra.

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att Malmö stad i förfrågningsunderlaget har försökt klargöra kvantiteten av behovet så långt det är möjligt med hänsyn till föremålet för upphandlingen. Det ifrågasätts inte heller att Malmö stad har ett faktiskt behov av den upphandlande tjänsten, liksom även att

den angivna beställningsvolymen har beräknats på ett korrekt sätt utifrån angivna förutsättningar. Förvaltningsrätten anser emellertid – i likhet med vad Berendsen har gjort gällande – att nu nämnda omständigheter i sig saknar betydelse för avtalets klassificering. Av central betydelse är i vilken mån leverantören är garanterad att få leverera en viss volym.

Av nu aktuella upphandlingsdokument framgår att några volymer avseende beställningar inte garanteras och att Malmö stad när som helst under avtalet kan avropa fler plagg. Enligt förvaltningsrättens mening torde i vart fall beställning av plagg efter den inledande implementeringen vara att betrakta som avrop från ramavtal. Av Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 3124—3127-13 framgår visserligen att den omständigheten att det i viss mån finns möjlighet till kompletterande uppdrag inte medför att ett kontrakt ska anses utgöra ett ramavtal. Emellertid förutsätter detta att omfattningen av uppdraget huvudsakligen har reglerats i kontraktet. Även om en beställningsvolym har uppskattats kan leverantören, som tidigare nämnts, inte anses garanterad någon volym avseende beställningar. Mot bakgrund av hur avtalet är formulerat anser således förvaltningsrätten att detta måste betraktas som ett ramavtal i upphandlingsrättsligt avseende.

Är ramavtalets löptid förenlig med LOU?

I förarbetena till 7 kap. 2 § LOU (prop. 2015/16:195 s. 1008 f.) anges följande. Paragrafen genomför artikel 33.1 tredje stycket LOU-direktivet och motsvarar 5 kap. 3 § LOU (i den gamla lagen, domstolens anmärkning). I skäl 62 andra stycket LOU-direktivet anges som exempel på fall som motiverar avsteg från huvudregeln om fyra år att leverantörer måste förfoga över utrustning som har längre avskrivningstid än fyra år och som måste vara tillgänglig när som helst under ramavtalets hela löptid. I en sådan specifik situation kan det således finnas skäl att föreskriva en längre löptid för ramavtalet i syfte att tillförsäkra en effektiv konkurrens när ramavtalet ingås.

I förarbetena till 5 kap. 3 § gamla LOU (prop. 2006/07:128 s. 334) anges bl.a. följande. Det ligger i sakens natur att det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att det finns tillräckliga skäl att tillämpa bestämmelsen och att dessa skäl skall vara hänförliga till föremålet för upphandlingen. Utredningen har ansett att det är svårt att ange något exempel när bestämmelsen kan tillämpas. Enligt regeringens mening kan det vara fråga om ett avgränsat projekt som beräknas pågå något längre tid än fyra år och som inte har någon naturlig fortsättning när projektet avslutas. Det kan även vara situationer där föremålet för upphandlingen är av sådant slag att det medför stora investeringar för leverantören vilka skall betala sig under avtalstiden.

Vid bedömningen av om ramavtalets löptid är förenlig med LOU ska även löptid som endast kan komma ifråga efter utnyttjade av option tas i beaktande (se Kammarrätten i Stockholms dom den 24 mars 2016 i mår nr 7754–15). Den löptid som förvaltningsrätten nu har att förhålla sig till är således sex år. Löptiden i nu aktuellt ramavtal överstiger därmed tillåten löptid enligt 7 kap. 2 § LOU. Enligt förvaltningsrättens mening har Malmö stad inte visat att det finns särskilda skäl för en så lång löptid.

Skadebedömning

Mot bakgrund av att långa ramavtal anses förhindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen får samtliga potentiella leverantörer, däribland Berendsen, anses lidit skada genom att inte ha möjlighet att konkurrera om kontrakt under den tid som anses oskäligen enligt LOU.

Slutsatser

Förvaltningsrätten finner sammantaget att Malmö stads upphandling har avsett kontrakt i form av ramavtal och att ramavtalet inte har varit förenligt

med LOU:s bestämmelser om hur länge ramavtal får löpa. Berendsen har på grund av detta lidit skada. Eftersom felet har uppstått i det konkurrensuppsökande skedet finner förvaltningsrätten att upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05)

Henrik Hedberg
Rådman

Ulrika Skogler har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.